

## بسمه تعالی

### مقدمه

شهید؛

این کلمه را بسیار شنیده‌ایم ولی ...، آیا تا کنون در آن حتی به اندازه اندک لحظه‌ای تأملی نموده‌اید؟!

به راستی هم اکنون که این کلمه را می‌شنوید «شهید»، چه کلماتی به ذهن شما خطور می‌کند؟

بگذارید تا شما فکر می‌کنید من کلماتی را که به ذهنم رسیده بیان کنم: ایثار، شجاعت، پایداری، خداوند و خداوند و خداوند و دیگر هیچ ...

ایثار:

زبان از بیان کنه معنای این لغت در عالم خارج قاصر است. فقط به اندازه‌ای که می‌توانم بگویم ایثار یعنی برای رضای خدا و به خاطر دیگری و از شدت محبت از خود گذشتن و فداکاری کردن!

شجاعت:

این کلمه هم بسیار تأمل برانگیز است. این که کسی شجاع است یعنی چه؟ شجاعت شاید یعنی هرگز از خطراتی که در راه اقامه حق وجود دارد نهراسی و با جرأتی مثال زدنی از حق دفاع کنی!

پایداری:

پایداری؛ پایدردی، وفاداری، ایستادن بر پیمانی که داری، پیمانی که با خدا داری، با خدا...

و خداوند:

خداوند، معروفی کاملاً آشنا. شهید با خدا معاهده ایثار دارد و همه چیز در شهادت در این نکته خلاصه می‌شود. شهید همه آنچه می‌تواند ایثار کند (جان خویش) را با شجاعتی مثال زدنی و پایداری بی نظیری در راه خداوند متعال می‌دهد.

اینها همه را گفتم تا از بزرگ‌مردی نام برم که از شهدای والا مقام عالم تشیع و از خاکساران آستان ائمه معصومین علیهم السلام است.

برخی او را شهید ثالث لقب داده‌اند، آری! سخن از قاضی نورالله شوشتری است که جان در راه احقاق حق ولایت اهل بیت علیهم السلام فدا نمود.

## ولادت

سید ضیاءالدین نورالله حسینی مرعشی شوشتری که نسب شریفش به وجود مبارک حضرت امام سجاد علیه السلام می‌رسد، در سال ۹۵۶ قمری مصادف با ۱۵۴۹ میلادی در شهر شوشتر از توابع خوزستان دیده به جهان گشود. ایشان در دامان مادری مومنه که او هم از سادات مرعشی، از ذریه امام سجاد علیه السلام است، پرورش یافته است.

## تحصیلات

مقدمات علوم اعم از عقلی و نقلی و فقه و اصول و کلام و ریاضیات را نزد پدر بزرگوارش سید شرف الدین شوشتری آموخت.

میرصفی الدین محمد و میرجلال الدین محمد صدر نیز از معلمان او بودند.<sup>۱</sup>

سپس در سال ۹۷۹ قمری برای کسب فیض بیشتر از اساتید متبحر به مشهد مقدس عزیمت کرد.<sup>۲</sup>

مشهورترین استادان او در مشهد عبارت بودند از:

عبد الوحید که در زمینه فقه، اصول، کلام، حدیث، تفسیر از او کسب فیض نمود. همچنین از محضر محمد ادیب قاری تستری، ادبیات عرب و تجوید فراگرفت و در نهایت از بزرگانی اجازه روایت دریافت نمود. مانند جناب عبد الرشید شوشتری، عبد الوحید تستری.<sup>۳</sup>

پس از مدتی در سال ۹۹۳ قمری به هند مهاجرت نمود و در آنجا نیز به تحقیق و مجاهدت در تحصیل علوم پرداخت تا جایی که در علم و فقه تمام فرق اسلامی شهره خاص و عام شد.

در حالی که بسیاری از مقام علمی او آگاه بودند، او مذهب حقه شیعه اثنی عشریه که بر آن صراط حرکت می‌نمود را از دیگران پنهان می‌نمود و کسی از این مطلب آگاه نبود.

## خصوصیات فردی

یکی از علمای اهل سنت به نام عبدالقادر بدوانی می‌گوید: «اگر چه قاضی نور الله شیعی مذهب است، اما بسیار به صفت عدالت و نیک نفسی و حیا و تقوا و عفاف و اوصاف اشراف موصوف است و به علم و حلم و جودت فهم و حدت طبع و صفای قریحه و ذكاء مشهور است...»<sup>۴</sup>

در ذکر فضیلت بزرگ مردی همچون مرحوم قاضی نورالله همین بس که فردی از تبار دشمنان او البته با عینک انصاف چنین لب به ستایش او می‌گشاید، وگرنه او مافوق آن است که اهل سنت می‌گویند.

## اساتید

از اساتید معروف او در مشهد «عبدالواحد بن علی» استاد سلطان حیدر میراز بود.<sup>۵</sup>

قاضی نورالله، دروس ابتدایی رانزد پدر فرا گرفت و همچنین کتب اربعه، فقه اصول، کلام و ریاضیات را نزد پرد آموخت و طب را نزد حکیم عماد الدین فرا گرفت.

مشهور ترین استادان او در مشهد عبارت بودند از: عبد الوحید که در زمینه فقه، اصول، کلام، حدیث، تفسیر از او کسب فیض نمود. همچنین از محضر محمد ادیب قاری تستری، ادبیات عرب و تجوید فراگرفت و در نهایت از بزرگانی اجازه روایت دریافت نمود. مانند جناب عبد الرشید شوشتری، عبد الوحید شستری.<sup>۶</sup>

## شاگردان

به علت حضور مرحوم شهید در فضای اختناق شدید و نیز تقیه فراوان ایشان نام شاگردان شیعه‌ی ایشان زیاد نقل نگردیده و از جمله آنچه آمده عبارتست از: «علامه شیخ محمد هروی خراسانی، علامه مولا محمد علی کشمیری و سید جمال الدین عبدالله مشهدی.»<sup>۷</sup>

## آثار و تالیفات

متجاوز از نود و پنج کتاب از آثار او را بر شمرده است که اهم آنها عبارتند از: احقاق الحق در تأیید و اثبات مطالب نهج الحق علامه حلی در ذیل داستان علامه اشاره شده این کتاب به طریقی منطقی و مستدل مانند الغدیر راه حق را می‌نمایاند. مجالس المؤمنین در شرح حال رجال بزرگ شیعه و دانشمندان اسلامی عارفان و شاعران و پادشاهان و غیره، عقاید امامیه - انس الوحید در تفسیر، حاشیه تهذیب طوسی، تحفه العقول، تذهیب الاکمام، شرح اثبات واجب الوجود علامه دوانی، شرح دعای صباح، شرح جواهر، شرح حدوث عالم، نهایت الاقدام، مصائب النواصب، تفسیر الآیات مشتمل بر تفسیر آیات قرآنی چندین حاشیه بر کتب علما و چندین رساله در اصول و فروع و غیره ...<sup>۸</sup>

از دیگر آثار وی، تفاسیر و علوم قرآن، از جمله، تفسیر آیه تطهیر، کشف العوارفی، تفسیر آیه الغار، تفسیر آیه ای درباره رویت خدا. پانزده اثر در علم کلام و ابطال مکتب تسنن، دو حاشیه بر انوار التنزیل و اسرار التاویل (بیضاوی)، شرحی بر

تحریر اقلیدس، دو کتاب مهم در زمینه اصول فقه و چندین حاشیه که در مجموع غیر از رسالاتی که در مسائلی مثل نماز جمعه، لباسهای ابریشمی، حرمت مسکرات، حدود ۸۰ اثر از ایشان ذکر شده است.<sup>۹</sup>

## وفات

قاضی نورالله در سال ۱۰۱۹ ه. ق در حالی که حدود هفتاد سال عمر داشت به وسیله شاگردی نفوذی که با ظاهرسازی رویه‌ی شیعه را پیشه ساخته بود نزد پادشاه جور زمان خود لو رفت و در زیر شلاق و چوب خاردار آن‌چنان ضربه خورد که بدنش قطعه قطعه شد. خدایش رحمت کند که در شهادت نیز به اولیای خدا اقتدا نمود.

---

(۱) به نقل از سایت Alaam.tahoor

(۲) به نقل از سایت فطرت (fetrat)

(۳) به نقل از سایت noormicrofilmindia

(۴) به نقل از سایت فطرت (fetrat)

(۵) به نقل از سایت Alaam.tahoor

(۶) به نقل از سایت noormicrofilmindia.com

(۷) به نقل از سایت nooreaseman

(۸) shaaer.com

(۹) Alaam.tahoor.com